

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/126/106/95

WYBORY PARLAMENTARNE - POTENCJALNE ELEKTORATY W CZERWCU '95

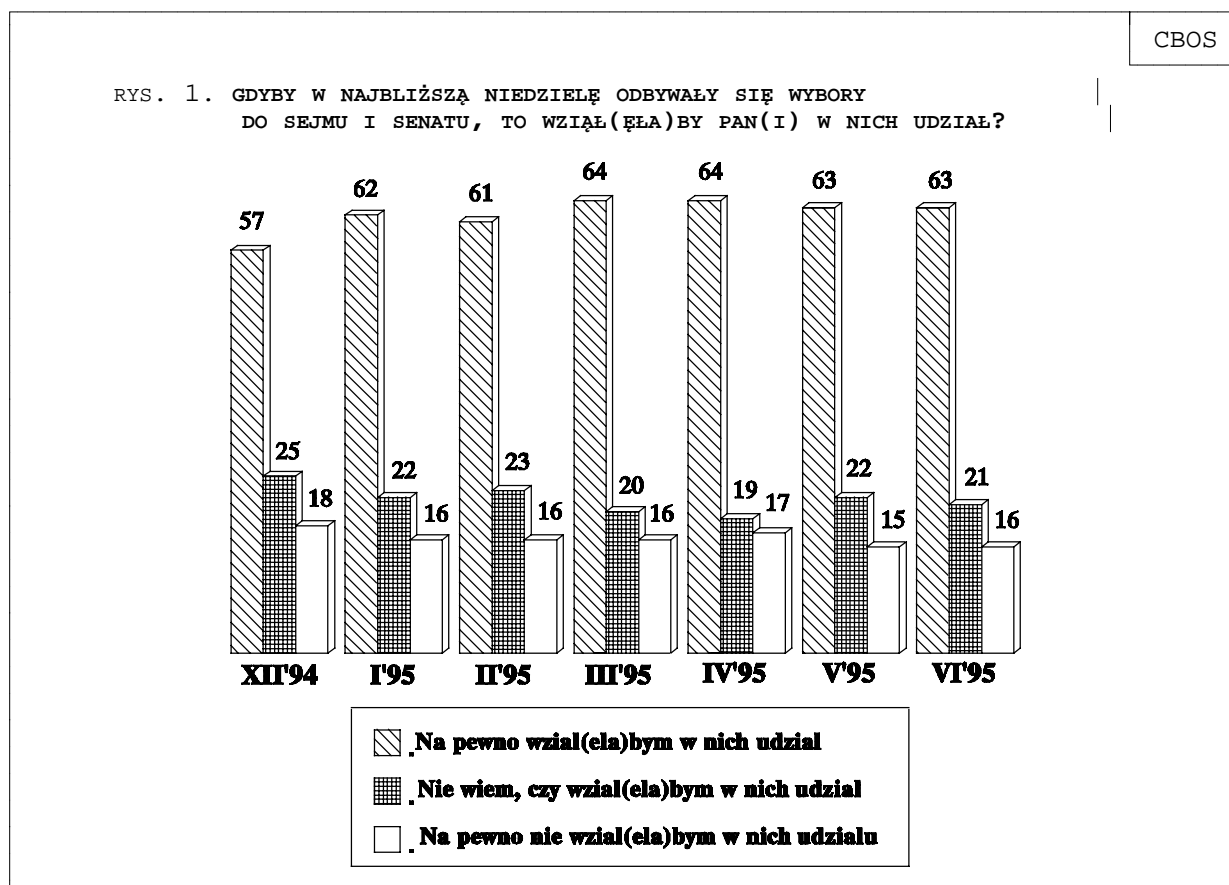
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W związku ze zbliżającymi się wyborami prezydenckimi słyszy się opinię, że w przypadku zwycięstwa kandydata związanego z prawicą zakwestionowana zostanie legitymizacja obecnego parlamentu i powinny zostać rozpisane nowe wybory. Warto więc przyjrzeć się, jakie są obecne preferencje Polaków co do składu przyszłego parlamentu.

Od początku bieżącego roku nie zmienił się odsetek respondentów deklarujących **chęć głosowania w wyborach parlamentarnych**. Gdyby wybory do Sejmu i Senatu miały się odbyć w najbliższą niedzielę, to prawie dwie trzecie badanych wzięłoby w nich udział (63%). Stabilna jest też grupa deklarujących niechęć do uczestniczenia w głosowaniu (16%)¹.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (61) zrealizowano w dniach 8-12 czerwca '95 na 1172-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Zamiar wzięcia udziału w wyborach deklaruje zdecydowana większość ankietowanych z wyższym wykształceniem (84%), przedstawiceli kadry kierowniczej i inteligencji (83%) oraz osób prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek (75%). Deklaracjom uczestnictwa w wyborach parlamentarnych sprzyjają także sprecyzowane poglądy polityczne².

Natomiast respondenci najmłodszy (do 24 roku życia) i najstarsi (mający 65 lat i więcej) rzadziej niż pozostali deklarują chęć wzięcia udziału w wyborach.

Od dłuższego czasu wielkość elektoratów poszczególnych partii i koalicji wyborczych pozostaje na tym samym poziomie (notowane różnice mieszczą się w granicach błędu statystycznego).

Najliczniejszy jest wciąż elektorat Sojuszu Lewicy Demokratycznej (21%). Znacząco ustępują mu pod względem liczebności elektoraty Polskiego Stronnictwa Ludowego (13%), NSZZ "Solidarność" (13%), Unii Wolności (11%) i Unii Pracy (10%). Grupy zwolenników pozostałych ugrupowań politycznych są nieliczne i w zasadzie nie zmieniają się od listopada '94 (tab. 1).

Warto także podkreślić, że poparcie dla poszczególnych partii i koalicji wyborczych jest zróżnicowane pod względem przynależności badanych do grup społeczno-demograficznych³. Wśród mieszkańców wsi deklarujących zamiar wzięcia udziału w wyborach parlamentarnych, największe poparcie zdobywa PSL. W małych i średnich miastach (od 20 do 100 tys. ludności) najwięcej osób oddałoby głos na SLD. Natomiast w dużych miastach (201 tys. i więcej mieszkańców) o wyborców rywalizują SLD, NSZZ "Solidarność", UW i UP.

Wśród badanych z wyższym wykształceniem zbliżone poparcie mają UW i SLD. Natomiast wśród ankietowanych z wykształceniem średnim największe szanse ma SLD. Respondenci z wykształceniem podstawowym najchętniej poparliby PSL lub NSZZ "Solidarność". Najbardziej podzielone opinie mają natomiast absolwenci zasadniczych szkół zawodowych.

² Por. tabele aneksowe.

³ Por. tabele aneksowe.

Tabela 1

w procentach

Na którą z partii najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach do Sejmu?	Wskazania respondentów według terminów badań								
	1994		1995						
	XI	XII	I	II	III	IV	10 V	29 V	VI
Sojusz Lewicy Demokratycznej	23	18	19	21	24	20	22	23	21
Polskie Stronnictwo Ludowe	15	14	14	17	11	15	12	12	13
NSZZ "Solidarność"	8	12	12	7	10	11	11	11	13
Unia Wolności	11	13	13	11	11	13	14	13	11
Unia Pracy	11	10	10	10	12	10	11	12	10
Przymierze dla Polski , w skład którego wchodzi: Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe Porozumienie Centrum Polskie Stronnictwo Ludowe - Porozumienie Ludowe Ruch dla Rzeczypospolitej Koalicja Konserwatywna	6	4	6	4	5	5	5	4	6
Bezpartyjny Blok Wspierania Reform	6	6	5	6	5	4	5	5	5
Konfederacja Polski Niepodległej	3	4	3	4	4	3	2	5	4
Porozumienie 11 Listopada , w skład którego wchodzi: Unia Polityki Realnej Partia Konserwatywna Partia Chrześcijańskich Demokratów Stronnictwo Ludowo-Chrześcijańskie	2	1	2	3	3	3	2	2	3
Sekretariat Ugrupowań Centroprawicowych , w skład którego wchodzi: Akcja Polska Chrześcijańsko-Demokratyczne Stronnictwo Pracy Ruch III Rzeczypospolitej Stronnictwo Wierności Rzeczypospolitej	2	2	1	1	1	1	1	2	2
Trudno powiedzieć	10	14	13	13	12	12	12	11	11

Ponad połowa ankietowanych deklarujących lewicowe poglądy polityczne i zamiar wzięcia udziału w wyborach parlamentarnych głosowałaby na SLD. Ankietowani identyfikujący się z prawicą podzieliliby swe głosy przede wszystkim między NSZZ "Solidarność", Unię Wolności i ugrupowania prawicy pozaparlamentarnej.

Elektoraty

Wydaje się, że warto przyjrzeć się bliżej, niejako "od środka", największym obecnie elektoratom partii i ugrupowań politycznych.

Badani zamierzający w wyborach parlamentarnych głosować na **Sojusz Lewicy Demokratycznej** w większości deklarują lewicowe poglądy polityczne (63%). Prawie co trzeci z nich mieszka na wsi (32%), większość ma co najmniej średnie wykształcenie (12% - wyższe, 49% - średnie). Warto też zauważyć, że ponad połowa wyborców SLD przynajmniej raz w tygodniu bierze udział w praktykach religijnych (56%).

Elektorat **Polskiego Stronnictwa Ludowego** tworzą głównie mieszkańcy wsi (76%), przy czym rolnicy indywidualni i pomagający im członkowie rodzin stanowią tylko niespełną połowę z nich (a 35% ogółu wyborców PSL). Prawie połowa potencjalnych wyborców PSL legitymuje się wykształceniem podstawowym (48%). W większości są to osoby regularnie praktykujące (81% przynajmniej raz w tygodniu bierze udział w praktykach religijnych), a swoje poglądy polityczne najczęściej określają jako centrowe (42%).

Potencjalni wyborcy **NSZZ "Solidarność"** mają najczęściej wykształcenie podstawowe (42%), a tylko nieliczni ukończyli wyższe studia (4%). Jedna czwarta z nich mieszka na wsi (25%). W praktykach religijnych regularnie (przynajmniej raz w tygodniu) uczestniczy prawie trzy czwarte elektoratu "Solidarności" (72%), a prawie połowa identyfikuje się z prawicą (49%).

Niespełna dwie piąte (39%) elektoratu **Unii Wolności** stanowią mieszkańcy dużych miast (powyżej 201 tys. ludności), ponad jedna trzecia (37%) ma wykształcenie średnie, a jedna czwarta - wyższe. Ponad połowa wyborców UW deklaruje prawicowe poglądy polityczne (53%), a ponad dwie trzecie regularnie uczestniczy w praktykach religijnych (68%).

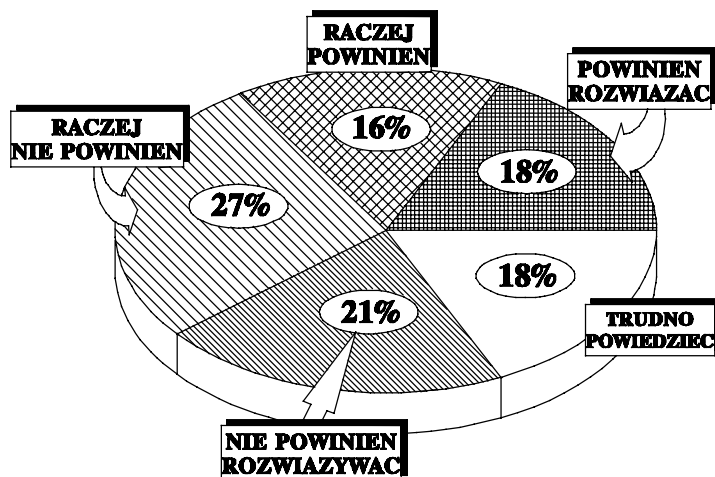
Wyborcy **Unii Pracy**, podobnie jak Unii Wolności, najczęściej (39%) mieszkają w dużych miastach (powyżej 201 tys. ludności). Co trzeci badany zamierzający głosować na tę partię legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym (33%), a nieco ponad jedna czwarta (28%) - średnim. Potencjalni wyborcy UP definiując swoje poglądy najczęściej sytuują siebie - podobnie jak wyborcy PSL - w politycznym centrum (41%). Ponad połowa elektoratu UP regularnie uczestniczy w praktykach religijnych (60%).

Porównując najliczniejsze elektoraty można zauważyć, że o ile wśród wyborców SLD, PSL i UW dominują mężczyźni, to na UP i NSZZ "Solidarność" częściej zamierzają głosować kobiety. Najwięcej osób osiągających wysokie dochody jest wśród wyborców UW i SLD, natomiast najniższe dochody deklaruje elektorat PSL.

Czy powinny się odbyć nowe wybory?

Wyniki sondażu zdają się pokazywać, że skład parlamentu, który powstał w wyniku wyborów z 19 września '93, w dużej mierze odpowiada preferencjom tych osób, które obecnie deklarują chęć wzięcia udziału w wyborach. Jednocześnie prawie połowa Polaków (48%) sądzi, że nowy prezydent nie powinien rozwiązywać Sejmu, natomiast przeciwną opinię wyraża jedna trzecia ankietowanych (34%). Podobny jest rozkład odpowiedzi na to pytanie wśród respondentów deklarujących zamiar wzięcia udziału w wyborach parlamentarnych (odpowiednio: 50% i 37%).

RYS. 2. WIELE MÓWI SIĘ OSTATNIO O MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZANIA PARLAMENTU PO WYBORACH PREZYDENCKICH. CZY, PANA(I) ZDANIEM, NOWY PREZYDENT POWINIEN ROZWIĄZAĆ OBECNY SEJM CZY TEŻ NIE?

Opinie w kwestii, czy nowy prezydent powinien rozwiązać Sejm i Senat czy też nie, różnicują jednak opcje polityczne badanych uwidaczniające się w chęci poparcia konkretnego ugrupowania politycznego w przyszłych wyborach parlamentarnych⁴.

Tabela 2

w procentach

Sympatycy partii i ugrupowań:	Czy, Pana(i) zdaniem, nowy prezydent powinien rozwiązać obecny Sejm czy też nie?		
	Powinien rozwiązać	Nie powinien rozwiązywać	Trudno powiedzieć
Sojusz Lewicy Demokratycznej	8	84	8
Polskie Stronnictwo Ludowe	29	56	15
NSZZ "Solidarność"	62	23	15
Unia Wolności	44	48	8
Partie prawicy pozaparlamentarnej	53	28	19
Unia Pracy	30	65	5
Bezpartyjny Blok Wspierania Reform	66	25	9
Konfederacja Polski Niepodległej	79	17	4

Partie uszeregowano według wielkości ich elektoratów.

⁴ V Cramera równe 0.37.

Zwolennikami rozwiązania obecnego parlamentu są w większości potencjalni wyborcy KPN, BBWR, NSZZ "Solidarność" oraz nieco ponad połowa tych, którzy zadeklarowali chęć oddania głosu na jedną z partii prawicowych, nie reprezentowanych obecnie w parlamencie.

Przeciwko rozwiązaniu Sejmu i Senatu najczęściej opowiadają się potencjalne elektoraty SLD, UP i PSL. Warto także podkreślić, że najbardziej podzielone są poglądy osób zamierzających w następnych wyborach poprzeć Unię Wolności, choć nieco przeważają ci, którzy sądzą, że nowy prezydent nie powinien rozwiązywać parlamentu (tab. 2).